

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 6. julija 1900

List 27.

BOGU.

O bitje neizmerno, gospodar vesoljni,
ki vladaš vse od veka in nad vsim bediš,
ki brez začetka in brez konca sam po sebi
enota si, ki v sebi družiš vse — živiš.
Glej, k Tebi slavo peti hrepenim:
Odsev modrosti večne — uma si mi iskro
razsvetil v glavi Ti, in v luči tej zletim
pred Tvoje veličastvo, ko na tajnih krilih,
da tam diveč se Tebi, pred Teboj klečim
in v prahu pred podnožjem Te častim.

A kdo sem jaz, da k Tvojemu se bitju bližam.
ko angelji strmé ponižno Te časté;
kako vtopim naj v globočino se brezmejno,
ki skriva Tvoje bitje nam, jaz črv zemlje? —
Jaz — v Tebe, ki premeril si vode vesoljne,
ki pesek zemlje si, ter roje zvezd preštel,
iz ničevnosti ki vesoljnost si poklical,
z obilnostjo lepote rajske jo odel? —
Ti si nad vse, v vesoljstvu bitje si edino,
ki čas ga ni rodil, v prostoru ne živiš.
Iz svojih lastnih sil od veka izhajaje
izvir življenja si, začetnik vseh stvari;
verigo bitij v neizmernem bitju svojem
obsegaš, stvarjaš, ohranjuješ in živiš,
začetek s koncem vežeš, bitij snov prerajaš
in vničujevaje ene, drugim bit deliš.

Moj Bog, kdo naj spozna Te, kdo premisli,
kje iščem naj primere Ti, kje slike spet? —
Da si — vsa kliče mi priroda, stvar mi vsaka;
a kaj si Ti — ne preume vesoljni svet.
Kar vemo pač o Tebi, toliko je znanje,
kar slepec o lepoti solčnih žarkov ve;
žar njih občuti sam, ko mi ljubezen Tvojo,
a o lepoti žarkov, kdo mu dopove.
Saj mere za brezmejnost vsa vesoljnost nima
in kaj pred Tabo moč je našega duha? —
Mar zemlje prah bo mera solčne veličine
in kapljica okvir brezmejnega morja? —
Ti si nad vse, v vesoljstvu bitje si edino,

ki nima tekmeca — a drugo, kar živi,
le v Tvojem svitu vidimo da biva —
in jaz — jaz dih sem Tvoj in pest sem le prsti.
o. Dragomil.

Naše romanje v Rim.

II. V Rimu.

Bili smo torej v Rimu, kamor smo želeli
priti. Odločeno nam je za Rim šest dni. V tem
času moramo najpoprej storiti vse, kar je po-
trebno za odpustke, potem skušati, da vidimo
sv. Očeta in ako ostane kaj časa, ogledati zna-
menitosti rimske.

Koj prvega dne se zberemo popoldne vsi
romarji v Campo Santo, da od onod obiščemo
cerkev sv. Petra. Vsak romar pač želi, da svojo
pobožnost najpoprej opravi na grobu prvega na-
mestnika Jezusovega in da si ogleda veličino in
krasoto te cerkve.

Na tem prostoru je bil nekdanj cirkus Ne-
ronov: tukaj je dal mnogo kristijanov neusiljeno
umoriti; nekatere je dal zamotati v kože divjih zveri,
da so jih psi raztrgali, nekatere je zaukazal kri-
žati, nekatere pa je zapovedal omotati v gorljive
predmete, potem pa zvečer zažgati, da so mu
goreči razsvetljevali razkošne njegove vrtove.
Blizu na Janikulu je bil sveti Peter križan, tukaj
pa so ga pokopali in za njim precejšnje število
njegovih naslednikov, ki so za preganjanja umrli
mučeniške smrti. Cesar Konstantin, prvi krščanski
cesar, je nad temi grobovi sezidal krasno cerkev
in jo prav cesarski bogato olepšal. O koliko ro-
marjev, da, koliko svetnikov je v dvanajstih sto-
letjih v tej cerkvi na grobu prvega papeža klečalo

in molilo! Papež Julij II. je pa l. 1506. položil temelj za sedanjo cerkev, ki se je 120 let zidala in se leta 1626. posvetila.

Tu v sredi velikanske cerkve je telo svetega Petra in del telesa sv. apostola Pavla. Le-sem hiti pobožni romar, kjer se nad temi telesi dviga visoko v zrak mogočen oltar na štirih zavitih stebrih iz bronu prav pod veliko orjaško kupolo, na katere dnu se sveti napis v mozaiku: „Ti si Peter, skala, in na to skalo bom sezidal cerkev svojo in dal Ti bom ključje kraljestva nebeškega.“

K temu grobu in oltarju smo hiteli mi Slovenci v lepi procesiji, toda tiho, ker se v Italiji zunaj cerkve ne sme moliti. Ginjeni smo šli skozi „sveta vrata“, letos v znak jubileja odprta in se pomikali h grobu sv. Petra. Tu smo pokleknili, tu smo molili, pa tudi zapeli; tu sem v kratko povedal pomen cerkve in vernike navduševal, da ostanejo zvesti Jezusu, svojemu kralju, zvesti sv. Petru, prvemu njegovemu namestniku. in papežem, kateri sedaj v imenu Jezusovem cerkev Božjo vladajo.

Iz cerkve gremo na hrib Janikul, od koder se nam je odprl prelep razgled na Rim in kjer smo videli ono mesto, na katerem je bil po sporočilu sv. Peter križan.

Trudni od popotovanja in današnje hoje po-hitimo zvečer vsak na svoj stan, da si odpočijemo, in da se naspimo, ker na potu smo morali dve noči v vagonih predremati.

Prihodnje dni smo se vsak dan rano v kaki cerkvi zbrali, kjer smo bili pri sveti maši, spodbujevali se s cerkvenim govorom, razveseljevali se z domačim petjem, opravili jubilejsko pobožnost in potem obiskali za obiske odločene bazilike.

Tako smo videli baziliko Marije Device, imenovano Maria Maggiore. Njen postanek v sredi četrtega stoletja je čudežen. Premožni Ivan in njegova žena sta bila brez otrok; oba sta k Devici Mariji goreče molila, naj jima naznani, kako bi svoje bogastvo najbolje porabila. V sanjah ju Marija opomni, naj nji na čast sezidata cerkev na mestu, kjer bo zjutraj sneg; enake sanje ima tudi tedanji papež Liberij. In res rano je eskvilinski hrib s snegom pokrit. Bilo je pa to 5. avgusta in sicer v Rimu, kjer še po zimi malokedaj sneg zapade. Temu dogodku se vse čudi. Ko se pa zadeva razbistri, gredo papež, duhovni in vse rimsko ljudstvo v procesiji na hrib, ter označijo obrise za cerkev; v spominj na ta dogodek obhajamo 5. avgusta praznik „Marije snežnice.“ — Pred to cerkvijo je velik steber s kipom Matere Božje; v cerkvi so mnogi sveti ostanki. Nas je mikalo videti jašlice betlehemske, sedaj v sredi cerkve v velikem oltarju, in pa staro sliko „pre-

čudne Matere“, o kateri se govori, da jo je naslikal sv. Luka: no, če se tudi to ne more trditi, gotovo je pa iz prvih stoletij.

Obiskali smo cerkev sv. Ivana v Lateranu. Sezidal jo je cesar Konstantin, ki je tudi zraven ležečo svojo palačo papežem poklonil. Tukaj so papeži nad 1000 let prebivali, od tukaj so vladali vesoljno cerkev, tukaj se je sešlo pet vesoljnih cerkvenih zborov. O koliko romarjev, koliko svetnikov in papežev je to cerkev počastilo! Ona je mati in glava vseh cerkvá, prvostolnica rimskih papežev. V nji je nad glavnim oltarjem tisti oltar, na katerem je maševal sv. Peter, nad njim so glave sv. apostolov Petra in Pavla, nad postranskim oltarjem je pa miza zadnje večerje, na kateri je Gospod naš Jezus Kristus postavil zakrament ljubezni.

Zraven cerkve, koj čez cesto, so svete stopnice. Bile so v palači Pilatovi, trikrat je sam Jezus Kristus po njih šel gori in doli; prvič, ko so ga v petek rano pripeljali k Pilatu in odpeljali k Herodu; drugič, ko se je vrnil od Heroda k Pilatu in šel od njega k bičanju, tretjič, ko ga je Pilat pokazal ljudstvu z besedami: „Glejte človek“ in ko je potem obsojen odšel nosit težki križ na Kalvarijo. Kaka čuvstva so nas pač navdajala, ko smo se klečé po teh stopnicah popenjali in jih v bridkosti srca poljubljevali, posebno drugo in enajsto, kjer se vidijo sledovi presvete Krvi našega Izveličarja. Oh, kaj ne, sklenili smo raje vse pretrpeti, kakor pa grešiti in trpljenje Jezusovo zopet ponoviti.

Odpeljali smo se tudi k baziliki sv. Pavla zunaj mesta. Tu je rimska gospa Lucina pokopala sv. apostola Pavla, kateremu so ne daleč od tod odsekali glavo. Nad grobom je cesar Konstantin sezidal cerkev; že v četrtem stoletju se je sezidala še lepša in krasnejša. Petnajststo let jo je katoliški svet občudoval; leta 1823. je pa zgorela. Nad to izgubo se je razžalostilo vse krščanstvo. Papež Leon XII. je prosil za milodare, da bi se cerkev zopet sezidala. Leta 1854. pa jo je papež Pij IX. v navzočnosti premnogih škofov blagoslovil in sicer prav o priliki, ko je za versko resnico proglasil nauk o brezmadežnem spočetju prečiste Device Marije. Velikansk je vtisek, ki ga napravi cerkev na vsacega, ki vanjo stopi: pet ladij, množina prekrasnih stebrov, krasen oltar nad delom telesa svetega Pavla, podobe vseh papežev od Petra pa do Pija IX., verige sv. Pavla, No, nismo imeli dovolj časa, da si vse to ogle-damo, ker smo hiteli opraviti svoje molitve za odpustke.

Vse te štiri bazilike smo obiskali po trikrat, kakor nam je bilo dopuščeno namesto desetkrat.

Komaj smo izhajali; močno smo se utrudili, čeprav smo se nekaterikrat vozili. O kako pokoro pa so delali v srednjem veku, ko so morali obiskati sedem bazilik po dvajsetkrat! Pač smo slab rod!

Z nami vred je bilo na tisoč drugih romarjev v Rimu: iz Laške, Nemške, Belgije, iz Česke, Ogrske, Dolnje Avstrije; kar mrgolelo nas je po ulicah, v cerkvah pa in okoli njih smo se močno gnetli. In vsi ti romarji raznih narodov, raznih jezikov in stanov so bili složni v eni veri in v eni ljubezni! Mnogo se je molilo, mnogo pokore storilo.

Ne bom pripovedoval, kako smo obiskovali še druge cerkve in starodavne katacombe, naj opišem le še dan, ob katerem je naše veselje prikipelo do vrhunca. Za odpustke je treba tudi vredno prejeti sv. zakramente. V soboto popoldne smo se izpovedali vsi, duhovni in neduhovni, v nedeljo pa, 29. aprila, smo imeli skupno sv. obhajilo v cerkvi sv. Joahima, sezidani v čast sv. Očetu Leonu XIII. Kako ganljivo je bilo, ko smo bili pri mizi Gospodovi vsi skupaj, duhovni in neduhovni, pastirji in ovce, vsi očiščeni v zakramentu pokore, ter smo skupno opravili še poslednje pogoje za odpustke, namreč sv. obhajilo. Očiščeni grehov in kazni zasluženih za grehe smo se v Bogu veselili; daj Bog, da nobeden od romarjev ne omadežuje svoje duše vsaj z nobenim smrtnim grehom!

Čakalo nas je še eno veselje; ob desetih bomo videli sv. Očeta in prejeli njihov blagoslov. Po zajutrkju, katerega so nam in neštevilnim drugim romarjem pripravile usmiljenke v nekih prav priprostih prostorih vatikanskih, odidemo v baziliko sv. Petra, kjer so sv. Oče hoteli razne romarje sprejeti. Tu so bili Belgijanci, Lahji in Avstrijski rodovi: Ogri, Čehi, Nemci, ter lepo število nas Slovencev. Domačini, ki poznajo prostore pri svetem Petru, so trdili, da je zbranih romarjev mnogo nad 30.000. In to kakšnih romarjev! Razen cerkvenih dostojanstvenikov smo videli zastopane vse razne stanove od najvišjih do najnižjih, od najbogatejših do siromakov, od veleučenihi do priprostih kristijanov. V cerkvi svetega Petra smo se čutili vsi kot pravi bratje in sestre, izginili so vsi zunanji stanovski razločki, saj smo se čutili kot otroke iste družine, ki čakajo na prihod skupnega svojega Očeta. Jasno nam je pred oči stopala veličina in edinost sv. katoliške cerkve.

Čuj na koncu cerkve mogočno himno, ki doni iz tisoč grl vnetih Belgijcev! A na drugi strani od kapele presv. Rešnjega Telesa, kaj pomeni šum in hrum? Kaj navdušeno vpitje? Oh,

sv. Oče se približujejo, že jih moremo videti! Štirje možje, rudeče oblečeni, jih nosijo na prekrasnih nosilih; sv. Oče sedé na prestolu; včasih se vzdignejo. Kako so vsi beli in suhi; kako so jim iskre oči, kako ljubko se smehljajo in kako veličastveno delé blagoslov ljudstvu, pozdravljajočemu jih z navdušenimi vskliki! Tudi slovenski „živio!“ se sliši.

Že so sv. Očeta prinesli k oltarju, stopijo h klečalniku, pevci zapojó lavretanske litanije, ljudstvo po vsej cerkvi kleči in odgovarja. Sv. Oče se zdé vsi ginjeni, zdi se, da si solzice radosti brišejo iz oči. O, slovesnega trenutka! Tu je poglavar vse cerkve Jezusove, okoli njega dva kardinala in veliko število škofov, blizu njih mogočni svetovni gospodje in gospe, dalje duhovni in ljudstvo raznih narodov in jezikov: vsi na grobu svetega Petra okoli svojega Očeta kličejo k prečisti Devici Mariji, Materi Božji!

Litanije se odpojejo. Sv. Oče gredó po stopnjicah k oltarju, da nam podelé sv. blagoslov. Kako je njihov glas jasen in močan! Kako se nekako kvišku vzdigujejo, skoraj v zraku plavajo!

Blagoslov je podeljen. Sv. Oče stopijo prav brzo in lahko na prejšnje mesto, de pripusté k sebi najpoprej škofo, potem pa še po nekoliko oseb od vsacega naroda. Jaz sem imel pravico predstaviti enajst romarjev, da jim poljubijo križ na nogi in prstan na roki. Videlo se je tu prav ginljivih prizorov. Nas Slovence bota dva posebno zanimala. Predstavim jim predobrega izšolanega mladeniča iz Ljubljane, povem sv. Očetu, da je dober in veren, da je ud Marijinega društva in da jim nosi poklon Marijinih kongregacij: sv. Očetu se oči veselja zasvetlé in prav po očetovsko začnejo vrlega in presrečnega mladeniča po licu gladiti. Predstavim jim tudi delalca iz Ljubljane, povem, da je delalec, da jim nosi udanostno izjavo naših delalcev s 7000 podpisai: sv. Oče lepi album pogledajo, radostno delalca blagoslové in prav zadovoljni album sprejmejo. Med tem pa oré krasne pesmi po obsežnih prostorih, lepo se slišijo slovenski glasovi, točno spoznavam, da se poje lepa Marijina pesem.

Čas beži, sprejema je konec, čeprav niso še vse določene osebe prišle na vrsto; papežovo spremstvo se po pravici boji, da se devetdesletni starček ne bi preveč utrudil. Svetega Očeta zopet na nosilih dvignejo visoko nad glave romarjev in jih po drugi strani nesejo nazaj. Zopet burni pozdravi v vseh jezikih z rokami in robci: sedaj jih nesejo mimo naših slovenskih romarjev, kateri navdušeno „Živio“ kličejo in vsi presrečni

prejemajo sv. blagoslov. Sv. Očeta so odnesli, ne vidijo se več.

Romarji ginjeni in v dnu duše pretreseni zapuščajo Petrovo cerkev. Vsi enoglasno pritrujejo, da tako veličanstvenega prizora še niso doživeli. In zares, bil sem pri sprejemih v vatiškanskih sobanah, videl sem navdušenost, toda vse to se z današnjim prizorom še primerjati ne more. Kar nekako čutili smo mogočnost in nepremagljivost sv. katoliške cerkve, malenkostno, otročje se nam je v tej luči dozdevalo vse nasprotno prizadevanje, nekoté so se nam silile na ustnice besed: „Non praevalerunt, ne bodo zmagali!“ Današnji prizor nas je o tej trditvi bolje prepričal, kakor pa sto knjig.

III. Iz Rima.

V torek, 1. maja, rano se zadnjikrat zberemo za odhod v baziliki sv. Petra. V kapelici presvetelega R. Telesa mašujem in zadnje besede spregovorim romarjem, pripravljenim, da po sv. maši koj odidejo. Spomnim jih, da smo do sedaj na potu in v Rimu doživeli premnogo veselja, ali da tudi to veselje ni bilo brez vsake grenke kapljice. Vračamo se zopet zdravi in zadovoljni. Prevladujejo v nas radostni spominji na svete rimske kraje, na odpustke, na svete sklepe in na svetega Očeta, pa vendar tudi neka toga se vlega na naša srca, ker se moramo ločiti od preljubih nam krajev. Videli in uživali smo mnogo duhovnega veselja, česar pa bi ne bilo brez voditeljev, ki so za nas mislili, za nas načrte delali, za nas letali in skrbeli, da ostanemo skupaj in se nikdo ne izgubi. Ako je že tukaj vodnik tako potreben, kako je še-le potreben na romanju v večnost: nesrečno bo naše romanje, ako se vodnikov ne oklenemo in ne hodimo, kakor nam oni zapovedujejo. Z Bogom torej, sveta mesta, vračamo se domu poživljeni in okrepečani, vračamo se domu s trdnim sklepom, da nas nobena moč od svetega Očeta, od sv. rimske cerkve odtrgala ne bo!

Po sv. maši hitimo na vozove in na kolo-dvor. Jaz sem za stal, ker sem ob enajstih imel v družbi drugih avstrijskih škofov zaslišanje pri sv. Očetu. Razložil sem kratko delo za katoliške zavode, priprave za katoliški shod in govoril o čvrstih naših možeh, ki si prizadevajo v smislu sv. evangelija in nauk sv. Očeta urediti družabne odnose za delalca, kmeta, obrtnika in trgovca. Sv. Oče so te zadeve kaj drage volje blagoslovili.

Po sprejemu hitim na brzovlak in že v Bolonji dohitim naše romarje. Rano ob petih, 2. maja,

se ustavimo v Padovi in hitimo v svetišče sv. Antona, kjer nas je pa že okoli 2000 Poljakov prchitelo. Za romarje mašujem na grobu tega čudodelca. Ni čuda, če katoliški svet tako čvrsto zaupa v njegovo priprošnjo in pomoč. Kdor je tako nesrečen, da je pozabil na Boga, in se sklicevanju na čudeže posmehuje, naj vendar prouči življenje našega sv. Antona in zopet se bo prepričal, da so čudeži, da je torej Bog, katerega resnično oznanjuje edino sv. katoliška cerkev.

Na potu se še pomudimo v Benetkah, kjer smo se čudili trgu in cerkvi sv. Marka. O polnoči pridemo v Pontebo in v Pontafel. Malo poprej smo se v tunelu nekoliko preplašili, ker nismo mogli naprej; toda, hvala Bogu, strahu je bilo kmalu konec.

Po polnoči, 3. maja, smo se pa zopet vozili po svoji domovini in se vsi presrečni razhajali vsak na svoj dom. Prav ginen sem bil, videč splošno navdušenost in zadovoljnost: nikdo ni rekel, da mu je žal, pač so pa premnogi trdili, da je vse prehitro minilo in da bi bili vkljub raznim težavam pripravljeni iti zopet nazaj v Rim.

Daj Bog, da bi bilo romanje koristno in blagoslovljeno za romarje same, za njihove družine in za vso našo škofijo. Imeli smo čist užitek, poslavlili smo svojega Odrešenika Jezusa, poklonili se njegovemu vidnemu namestniku, veliko smo molili in precej pokore storili, pa dobili, kakor upam, popolne odpustke. To je pač več vredno, kakor pa tistih 60 do 70 goldinarjev, katere smo potrošili. Naj bi ne bilo med Slovenci nikogar, ki bi nam očital in rekel: „Čemu taka potrata!“ Tako je govoril Juda in očital Mariji Magdaleni, ko je počastila Jezusa! Naj bi med Slovenci takih nesrečnikov ne bilo!

Hvala Vam, romarji, da ste se na potu tako lepo in potrpežljivo vedli! Hvala Vam, gg. duhovni, za preveliki trud z romarji: Bog naj Vam ga obilo povrne, pa tudi romarji naj Vam bodo hvaležni. Hvala Devici Mariji za varstvo, hvala Bogu za pomoč, za milosti in blagoslov! O Marija, sprosi nam milost stanovitnosti do konca!

V Ljubljani, 8. maja 1900.

† **Anton Bonaventura,**
škof.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dolje.)

IX.

Mavčiče.

Od sv. Jošta pa tje do Šmarine Gore, ali med Šmartinom in Medvodami, se razgrinja pro-

storna, marno obdelana raván. Imenujejo jo „soriško polje“. Ob njegovem skrajnem izhodnem delu je nad savskim obrežjem v podolgasti črti raztegnjena lepa mavčiška župnija, izročena duhovnemu varstvu **sv. Pavla**. Patrocinij obhajajo v spominj njegovega spreobrnjenja 25. januarja.

Gorečnik judovskih postav in vnet pristaš farizejem je Savel iz dna srca črtil in dejansko preganjal mlado cerkev Kristovo. Navzoč pri kamenjanju **sv. Stefana** se veseli, da bodo počasi potrebjeni vsi kristijani; toda molitev, v kateri prosi prvi mučenec za svoje sovražnike, je prva podlaga Savlovega spreobrnjenja. Na potu v Damasek ga z vso silo prešine milost božja, da na besede: „Cur me persequeris — zakaj me preganjaš?“ spremeni popolno samega sebe. Kar je poprej sovražil, sedaj ljubi; s čimer se je poprej ponašal, tega ne mara več; kar govori, govori le za Krista; kar piše, piše iz ljubezni do njega; kar trpi, trpi za-nj. Velikanska rimska država mu postaja skoro premajhena na apostolskem potovanju, vnema za evangelij ne pozna nobene mere in nobene meje več, poleg tega suče pero in „z uma svitlim mečem“ dokazuje resnico **sv. vere**; katero spriča slednjič z lastno krvijo.

Župnija je bila nekedaj del prostrane šmartinske plebanije. Vele-župnik Ivan Krstnik Rodč sedne 3. februarja 1787 „iuxta regulas ad effectum concentrationis parochiarum praescriptas“ odpove svojim pravicam do podružnic: Jama, Praše, Mavčiče in Podreče, katere pripadejo prvemu mavčškemu lokalistu Mateju Kristan. Začetkoma je bilo odločeno, da se v vasi Praše ustanovi duhovnija, ker je nekako najbolj v sredi, toda Prašani s tem predlogom niso bili zadovoljni, boječi se prevelikih stroškov.

V stari cerkvi sta bila samo dva oltarja: glavni oltar **sv. Pavla** in oltar **sv. Volbenka** na moški strani ladije. V noči 27. julija 1766 trešči ob desetih zvečer v zvonik, ki je stal na evangelijski strani sedanjemu svetišču. Vse je zgorelo, zvonovi so se stopili, in od cerkve ni ostalo družega kakor gole stene, strela je ubila tudi cerkvenika. Zato še dandanes od **sv. Jurija** do **sv. Mihaela** vsako saboto ob dveh popoldne zvonit z velikim zvonom (izvzemši saboto pred **sv. Jakobom** in po **sv. Jakobu**), ter Mavčanom v spominj sklicuje obljubo, s katero so se bili zavezali njihovi predniki, da bodo praznovali ob sobotah popoldne. — Matice se začenjajo z ustanovitjo samostojne lokalije.

Duhovnikov je pastirovalo do sedaj le osem. Naštejemo je po imenu ter omenimo pri vsakem, kaj je storil bolj važnega za cerkev.

1. Matej Kristan 1787—1789. Mož je bil zelo strog v svoji službi, navdahnjen z janzeniškimi nazori. Tirjal je izvanredno krščansko

popolnost, toda ljudstvo se ni moglo sprijazniti s pretiranimi zahtevami. Stanoval je v Prašah.

2. Jakob Vistan 1789—1797. Prvi dve leti je bil provizor, naslednjih šest let pa samostojen; umrl je v Preski.

3. Ivan Hafner 1797—1804. Le-tà je prizidal k majheni stari cerkvi kapelo **sv. Silvestra**, katere sedaj ni več. Vendar so spominj **sv. Silvestra** ohranili na ta način, da stoji njegova soha med svetniki velikega oltarja.

4. Matija Puhar 1804—1809, umrl tukaj 7. julija 1809.

5. Simon Tršan 1809—1822. Zaradi večkratnega hudega vremena je vpeljal dve procesiji in sicer 2. julija na Šmarno Goro, 10. avgusta na Breg v šmartinski župniji. Odšel je v boljšo domovino 24. marca 1822, počiva na mavškem pokopališču.

6. Prim Kuralt 1822—1825. Mnogo krat je prigovarjal župljanom, naj gradé novo cerkev, ker v sedanji primanjkuje prostora, a ni jih mogel pripraviti k zidavi. Ker niso izdale lepe besede, pride mu v glavo drugo sredstvo, ki bode bržkone pomagalo. Cerkev veli znotraj na več krajih podpreti, in potem se poda s svojim izvrstnim „načrtom“ na bližnje Goričane k škofu Wolf-u vljudno ga vabé, naj blagovoli kaj kmalu pogledati mavčiško cerkev, da se sam prepriča, kakošna je. Wolf pride in z začudenjem gleda v njej toliko podpor. Takoj zaukaže ljudem, naj se lotijo dela, sicer ne dobe toliko časa duhovnika, dokler nimajo nove cerkve. Kuralt sicer ni čakal dovršene hiše božje, ker je šel poprej v pokoj, toda zmagala je vendar njegova originalna misel, kajti cerkev so res dodelali v svetem letu 1826. Le svetišče in stolp ob evangelijski strani sta ostala stara, pa tudi ta dva sta dobila pozneje (1868) novo lice.

7. Martin Žust 1827—1868. Kakor se vidi iz kronološke vrste, bila je lokalija izpraznjena skoro dve leti, bržkone zato, da so se Mavčani toliko urneje podvizali z zidanjem. Kmalu po Žust-ovem prihodu je knez-škof Anton Alojzij posvetil cerkev in veliki oltar, kamor so bile vložene koščice **sv. mučencev Lavrencija, Jukundina** in **Honorate** (17. avgusta 1828.) Žust je izvršil marsikaj pri župnijski in podružnihi cerkvah. Dasiravno vedno bolehen, doživel je visoko starost ter deloval v Mavčičah le 32 dni manj kakor 41 let. Zadnja leta preživi nad vse simpatični starček v Kranju, kjer zatisne trudne oči k večnemu počitku 6. junija 1875.

8. Sedanji župnik Matej Preželj, zlato-
mašnik in duhovni svetnik, pastiruje tu od 1868.
Kmalu po nastopu da sezidati novo prostorno
svetišče, katero blagoslovi 22. avgusta 1869
kranjski dekan Ivan Reš. To leto so podrli
tudi stari zvonik in postavili novega nad cer-
kvenim pročeljem. Lep je glavni vhod v cerkev
s kamenitim portalom, na katerem beremo:
Vivo Deo et sancto Paulo. (Živemu Bogu
in svetemu Pavlu). Cerkev ima 25 m notranje
dolžine in 8.46 m širjave, oboki jo delajo precej
visoko. V velikem oltarju (nov 1881) stojé ob
straneh sv. Pavla: sv. Peter, sv. Silvester,
sv. Ivan Krstnik in sv. Štefan. Obhajilno mizo,
ki vsehčuje vsakemu, je naredil leta 1887 ljub-
ljanski kamenosek Feliks Toman za 575 gld.
Posebno lično so izdelani stebrički iz belega
istrskega marmorja. Na vsakem kraju svetišča
je zakristija in nad njima prostoren kor. Stranska
oltarja naše ljube Gospé in sv. Volbenka sta
bila blagoslovljena 8. septembra 1879. Ob tej
priliki so obhajali izvanredno slavlje venčanja
Jezusovega in Marijinega. Kroni je blagoslovil
na Goričanah knez-škof Ivan Krizostom
Pogačar, pontifikalno mašo imel prošt dr.
Anton Jarec, venčanje izvršil stolni prošt
Josip Zupan.

V stolpu visé (razun mrliškega) trije zvo-
novi s premerom 128 : 98 : 84 cm. Vglašeni so v
terc sekstakordu d—fis—h = 1, 3, 6.

Veliki ima gledé teže 1795 funtov krepak
glas z bolj kratko, pa dokaj čisto resonanco. Ako je
na koru vhod v zvonik odprt, sliši se nenavadno
močno v cerkev. Vlit leta 1865 v Anton Samassovi
liveni je okrašen s podobami: Križ, Marija stoji s
sklenjenima rokama na krogli, okoli katere se vije
kača, sv. Pavel z mečem.

Srednji je Iv. Jak. Samassov zvon z let-
nico 1802. Križ, Mati božja s sklenjenima rokama,
sv. Ivan s peresom in orlom.

Mali poje iz onega časa, ko Mavčani še niso
imeli lastne duhovnije. Ob vratu nosi napis: ✠ PER
INTERCESSIONEM S. PAULI AB OMNI MALO LIBERA
NOS DOMINE. (Na priprošnjo sv. Pavla reši nas Go-
spod vsega hudega) Ob spodnjem krilu se čita: SUB
ADM. REV. DOM. CASPARO DE FRANCHI FRANKEN-
FELD ME FUDIT BALTASER SCHNEIDER LABACI
ANNO 1767. (Ob župnikovanju veleč. g. Gašparja žl.
Franchi Frankenfeld me je vlit Baltazar Schneider v
Ljubljani leta 1767). Križ, Marija z Jezusom v na-
ročju in z žezlom v roki, sv. Pavel, klečeč svetnik
s snopom pri kolenih. To je bržkone sv. Ahacij, ka-
terega so nekdaj zelo častili kot zavetnika proti
nevihti.

Navček ali mrliški zvonec s težo 106 funtov
s premerom 47 cm, z glasom c in s podobo pomoč-
nice ob smrti uri sv. Barbare. Anton Samassa 1860.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Ugovori in odgovori.

Francoško napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

XXI.

Ni izveličanja zunaj katoliške cerkve!
Kaka nestrpnost! Toliko kruti uredbi ne
morem pritrjevati.

Odgovor: Seveda ne moreš, dragi prijatelj,
pritrjeti, ker prav ne razumevaš tega stavka. Go-
tovo misliš: „Kdor ni katoličan, bode na
veke pogubljen.“ A tudi pri tej priliki se lahko
učiš, da mnogi grajajo cerkev, ker je ne razumevajo.
Ako porabimo te besede v smislu, kakor jih pojmi
in uči sv. cerkev, potem so zelo enostavne, sam
zdrav človeški razum je naréka. „Ni izveličanja razun
v katoliški cerkvi“, je isto, kar reči: Kjer ni luči, je
tema; kar ni dobro, je slabo; kar ni živo, je mrtvo;
kar ni resnično, je zlagano i. dr. Kaj je v teh rekih
nejasnega, težavnega?

Beseda „Ni izveličanja razun v katoliški cerkvi“,
zaznamuje, da smo pod smrtnim grehom obvezani
verovati, kar uči prava vera t. j. katoliška vera, in
živeti po njenih zapovedih. Z drugimi besedami se
to pravi: „Ti grešiš in pogubiš svojo dušo, da le
prostovoljno zavržeš resnico, ko si jo spoznal kot
resnico.“ Kaj je na tem toli strašnega? Ali je opra-
vičeno potem upitje, da je cerkev nestrpna in gro-
zovita?

Ni eden protestant ni eden razkolnik ali pri-
vrženec kake druge vere ni bil obsojen radi tega,
ker je protestant, razkolnik ali sploh drugoverec.
Ako je brez lastne krivde v zmoti t. j. ako
mu mogoče ni bilo spoznati prave vere,
tedaj ga sv. cerkev smatra za svojega
otroka. Ako je torej živel po zapovedih, katere je
smatral za prave božje zapovedi, tedaj ima pravo
do nebeškega blaženstva. prav tako, kakor
bi bil katoličan.

Hvala Bogu, še vedno je lepo število prote-
stantov in sploh drugovercev, ki nevedé žive v zmoti,
celo drugoverskih duhovnikov je mnogo
takih Presvetli gospod de Chéverus, škof v Bostonu,
je spreobrnil dva taka zelo učena in zelo pobožna
protestantska duhovnika. Ko sta sprejela katoliško
vero, povedala sta vrlemu škofu, da do onega časa,
ko sta njega spoznala, nista imela prav nikakih
dvomov o resničnosti katoliške vere. — Sicer se pa
nočemo vznemirjati o tem, kako bode Bog sodil
drugoverce, malikovalce, divjake i. dr. Saj dobro
vemo, da je Bog neskončno dober in da hoče bla-
ženstvo vsem ljudem, a vemo tudi, da je Bog ne-
skončno pravičen. Služimo mu torej, kakor vemo in
znamo in ne brigajmo se za drugo:

Jean Jacques Rousseau, ki se je prvi smatral
za apostola verske strpljivosti, je v tej stvari, kakor
skoraj v vseh drugih, katere je razpravljajal, zmešal
s svojo zgovornostjo in s svojim umstvom naj-
enostavnejše pojme človeškega uma. Ako bi se bil
namesto, da se je skrival pod imenom „Savojskega
vikarija“,*) raje posvetoval s svojim župnikom o ver-

*) Rousseau je morebiti še nevarnejši nego Voltaire, ker
ne kaže tako naravnost in tako ostro svojega sovraštva do vere.
Rousseau ni celo tako hudoben in nejeveren kot pa Voltaire.
Njegov zlog je bolj gostobeseden, bolj resen nego Voltairejev in

skih stvarih, tedaj bi bil lahko spoznal, kako zavija in pači katoliški nauk in kako lahkomisljeno da ga obsoja. A temu ošabnemu lažimodrijanu ni bilo do tega, ampak hotel je le, da ljudje o njem govorijo in da ga slave.

Dveh bistvenih stvari je zamenjal Rousseau: nestrpnost glede na nauk z nestrpnostjo glede na osebo. Ko je vse to pomešal, jel je kričati o cerkveni krutosti in njenem barbarstvu.

Seveda ako bi cerkev to učila, kar se jej očita, potem bi bila trda in grozovita, in težko, da bi jej kdo veroval. A cerkev tega ne uči. — Cerkev je le tedaj nestrpna, ako tega neobhodno zahtevata pravica in resnica. Vselej pa je zelo usmiljena do oseb, nestrpna je le do naukov, kakor Bog tudi grešnika ljubi, a sovraži njegove grehe.

Nestrpnost proti krivim naukom je čelo bistven znak prave vere. Njena sveta dolžnost je, da uči resnico, a resnica je absolutna, neizpremenljiva. Ves svet se mora podvreči resnici in se po nji ravnati, a resnica se ne uklanja nikomur. Vsakdo, ki ni v resnici, je v zmoti. Tu ni pogajanj, ni izjem; vse ali nič. Razum resnice ni ničesar drugega nego zmeta.

Edino katoliška cerkev je od nekdanj neuklonljiva in neizpremenljiva v nauku, in to je najjasnejši dokaz njene resničnosti in božanskega poslanja njenih služabnikov. Strpna proti slabostim, a nestrpna je bila vedno in bode vedno proti zmotam. „Ako kdo ne veruje, kakor ga jaz učim, bodi proklet (anathema sit)“, t. j. bodi izobčen iz sv. cerkve — tako piše sv. cerkev v svojih odlokih, koje je sklenila ob velikih cerkvenih zborih.

Le resnica more s toliko oblastjo in močjo govoriti.

Ali so oni, ki z Rousseauom dolže cerkev, da je kruta in nestrpna, ali so čitali, kar piše Rousseau v svojem delu „le contrat social“? Tam pravi: „Vladar sme iz države izgnati vsakega, kdor ne veruje dogem tistodeželne vere. Ako pa je kdo preje priznal te verske resnice a se pozneje vede tako, kakor da ne veruje vanje, naj se kaznuje s smrtjo!“ (Knj. 4 pogl. 8.)

Kaka strpnost! Pač je sv. cerkev malo drugače strpna nego oni — ki se drznejo grajati jo in jo poučevati.

(Dalje prihodnjič.)

A. M.

K prazniku sv. bratov Cirila in Metoda.

„Glej, dnevi pridejo, govori Gospod, in poslal bom lakoto v deželo, pa ne lakote po kruhu, tu ti ne žeje po vodi, pač pa po poslušanju božje besede; tedaj bodo tekali od severa do vzhoda, iskali bodo besede Gospodove, da bi jo našli. (Amoz 8, 11. 12).“ Iskali bodo delalcev, ker žetev bo obila, a delalcev malo: delalcev v vinogradu Gospodovem, ki bi jih

tako bolje zakrivati zna svoje zofistične zaključke. Voltaire in Rousseau tudi zunaj Francoskega do današnjega dne nista popolnoma izgubila še svojega vpliva. Napoleon je zelo črtil oba, rekel je: „Njuni sodobniki so bili pač majhni, da so taka človeka mogli imenovati velika.“

pripeljali v ladijo, da jih popelje v večno veselje. Iskali bodo delalcev blazno, zakaj: Kdor ni v tej ladiji, bo poginil v potopu.“

Premišljujočemu te besede pride človeku nehote na misel ona žalostna doba Slovanstva, ko je to še taval v temi paganstva. Slovani bi bili gotovo še dolgo ostali izven te ladije, da se jih ne usmili božja previdnost in jim ne pošlje dveh svetnikov, sv. bratov Cirila in Metoda, katerih se mora pač hvaležnim čutom spominjati vsak Slovan, kojemu bje v prsih narodno, krščansko srce. Lakota je bila nastala mej Slovani, ne po kruhu; pač pa po besedi božji, in sv. brata, čuječ o bednih paganih, zapustita stolno mesto svoje domovine in se napotita mej nje, da jih popeljeta v rešilno, izveličalno ladijo, sv. cerkev. Ta teden obhajamo Njun praznik, tu pač ne smemo prezreti lepih naukov, ki sta nam jih zapustila sv. brata, ampak hvaležnega srca se moramo okleniti teh blagovestnikov Slovanstva.

„Kjer je Peter, tam je cerkev“, tega nista pozabila, da si sta bivala v tujini, oddaljena od stebra in branika resnice. Vstrajala sta kot zvesta sinova sv. cerkve. Zatožena oznanovanja krive vere hitita v Rim, da pred sv. očetom, ki je nezmotljiv vodnik rimsko katoliške cerkve, skažeta svojo nedolžnost. „Kjer je Peter, tam je cerkev“: to bodi tudi naša vera.

„Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, ob svoji duši pa škodo trpi“, to je bila vodilna zvezda sv. bratov; drug za drugim sta dala slovo svetu in hodila za Kristom in vernike za njim vodila. Ljudstvo, ki je prej zastoj prosilo kruha božje besede, slastno vživa zdaj sadove božje besede.

Seznanila sta se z nauki sv. cerkve, izvedela za obširen rod, ki jih še ne pozna in hotela sta tudi ta rod pripeljati v ladijo sv. cerkve. „Kdor ni v ladiji, bo poginil v potopu“, to nam je dobro znano; dobro nam je pa tudi znano, da imamo še mnogo bratov Slovanov, ki ne slušajo naukov svete cerkve in na katere po izgledu sv. bratov ne smemo pozabiti. Isti jezik je družil vse Slovane nekdanj, naj nas družijo sedaj ne le isti jezik, ampak tudi ista vera: molimo za one naše brate, ki stoje že na pragu katoliške cerkve, vendar vrat še niso prestopili, niso še v Kristovi cerkvi, niso še v ladiji sv. Petra.

Te zlate nauke si vtisnimo globoko v srce, to so nauki, ki sta jih oznanjevala sv. Ciril in Metod, dokler sta živela na zemlji. To je želja, ki sta jo nosila v svojem srcu, to je njuna želja in njuna jedina prošnja pri Bogu v nebesih tudi sedaj za tisoč let, da bi bil na zemlji en hlev in en pastir. In mi ne moremo bolj počastiti svetih bratov, kakor da se vedemo po lepem izgledu, ki sta nam ga zapustila s svojim delovanjem, da prosimo, naj nas milostni Bog ohrani v pravi cerkvi, ločenim pa dodeli srečo, naj se združijo prej ko mogoče z nami. Le tako se bomo hvaležne skazali sv. bratoma, ako skrbimo, da se spolni njiju goreča želja, katero je pesnik izrazil v prelepih vsticah.

»Ko tisočkrat že zemlja se preorje,
Kjer truplo najino bo počivalo;
Ko tisočkrat bo lipa že cvetela
In ptičkov roj nad rakvijo popeval:
Slovan tedaj ko bo na grobu plakal,
Imel v spominju bo besede davne,

Ki jih iz najnih ust je otec slisal:
Obnovil v srcu nauk bo ljubezni,
Edinstva uk in bratske svete sloge.

L. P.

O pokojnem dekanu in mestnem župniku Antonu Mežnarec.

Dekan Mežnarec je v jako vihnem času dolgih 25 let vodil dekanijo in mestno župnijo Kranj ter pri tem razodeval posebno spretnost, obsežen pregled in odločnost. Polovičarstva ni poznal, bil je cel mož, v bistvenih rečeh ni za las odjenjal. Pravilo so mu bile besede sv. Avgušтина: *In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas*; to je v bistvenih rečeh vlada edinstvo, v dvomljivih prostost, v vseh pa ljubezen. Bil je mož velikega samozatajevanja. Da si je bil često zelo žaljen, ali se mu je nasprotovalo, na obrazu mu ni bilo videti nevolje, iz ust mu ni ušla beseda jeze. V duhovski hierarhiji stal je visoko, bil je dekan. Pa se ni nikoli ponašal s tem dostojanstvom, nikdar ni rekel: „Jaz sem dekan.“ Dekan Mežnarec je bil miren in srčan: kar pač močno prija slehrnemu predniku. Duhovnikom je bil očetovski predstojnik ter pravi prijatelj. Vse menda vjemajo s sodbo, kot nam jo je eden njih izjavljal: „Ne predstojnika; izgubili smo očetovskega prijatelja.“

Duhovniki so ga radi obiskovali, on sam pa je tudi rad med nje pohajal in med njimi bival. Tu mi prihajajo na misel besede, katere je nekoč rekel o. Noldin T. J.: „Krist je duhovnike visoko nad vernike postavil; a ponižnemu duhovniku se verno ljudstvo rade volje pokori.“ Ponižnemu duhovniku se verniki, ponižnemu dekanu duhovniki njega dekanije pokorijo. Ponižnemu škofu pa so duhovniki in neduhovniki pokorni in iz srca vdani. Mežnarec si je bil svest velike odgovornosti radi visoke službe, podložnim duhovnikom ni dal čutiti svoje oblasti, pač pa je je, ako je bila zoper katerega pri- tožba, do skrajne meje zagovarjal.

Omeniti nam je še ranjcega neumornega delovanja. Delo mu je bilo življenje. Deloval je ob živih in mrtvih tempeljih božjih. Trudaljubivo je delil sv. zakramente, zdravim in bolnim je bil ob roki. Letos je še v postu vodil ob 4. uri popoldne ob nedeljah sv. križev pot, veliko mašo in pridigo je imel še na praznik Jezusovega vnebohoda, kakor da je hotel Jezusov vnebohoda še tu na zemlji slednjič pre-slavljati ter se milemu Jezusu za sedež v nebesih priporočiti. Petek potem, dne 25. majnika, je še maševal šolarjem. Ko mu je cerkovnik prigovarjal, naj se varuje in čuva, rekel je dekan: Kdo naj pa mašuje šolarsko mašo! A bil je že tako slaboten, da se je gredoč po zakristiji prijemal ob omaro in mizo. Še isti dan se je vlegel ter bil 14 dni bolan, dokler ga ni Bog dne 11. junija lepo pripravljenega rešil ter k sebi poklical. „Ljubil je lepoto hiše božje“ ter veliko zidal — še v bolezni je rekel hlapcem: „Zdaj pa spravite pesek, ker ne bomo več zidali.“ Nikoli ni bil brez dela, vedno je kaj snoval.*) Morda še radi

svoje trudaljubivosti ni šel v Slatinske toplice, kamor mu je bilo nujno svetovano. Zdaj pa počiva blagi mož od obilnega truda, odložene so mnoge skrbi, tek je končan, boj izbojevan, bridkosti prestane: zdaj ga čaka krona pravice, katero je Bog onim obljubil, ki ga ljubijo. Blagemu gospodu predstojniku svetila večna luč!

Župnik Alojzij Kummer.

Uredništva dostavek. Prejeli smo k črtici: „Dekan Mežnarčeve zadnje ure in njega naredbe“ (glej „Dan.“ str. 200) naslednje dodatnosti, ob enem tuji popravke: Četrtek, 7. junija, je dekan Mežnarec dejal obiskujočima ga kapelanoma: „Umrli bom.“ Ta izjava ju je osupnila, ker na kaj takega v hiši to trenotije ni bil še nikdo pripravljen. Petek, 8. junija, je bolniku malo pleglo. A zvečer prišli zdravnik dr. Edvard Globočnik se je izjavil: da se dekanu bliža zadnja ura. Ob 1/2.2ih po polunoci pokliče dekan kapelana Žvana in mu pravi: „Na smrt me bote pripravili.“ A v daljnem pogovoru se začuti dosti močnega, zato se tako zgovorita: da bi se to sv. dejanje vršilo prihodnje jutro ob 9ih. Ni privolil kapelanu, da bi prečul ta noč ob njem, pač pa mu je ljubeznjivo stisnil roko v slovo. Silna je bila pokojniku ta noč. Ob vsej svoji junakosti in vsem svojem zatajevanji mu je vendar le usilila narava tako glasnega izdihovanja, da je je čul kapelan gori v II. nadstropije. Ko saboto, 9. junija, zjutraj ob 5ih praša postrežino, kako da je, zatrjuje mu, da boljše. A prihajajočega od osme maše ga že čaka naročilom, da čast. bolnik želi: naj takoj pride do njega. Izpove ga in obhaja. Vse molitve dekan sam odgovarja. Bližajočemu se presv. Rešnjim Telesom mu narekova sam bolniško besedilo: „Sprejmi, brat, popotnico telesa Gospoda našega Jezusa Krista, ki naj te obvaruje hudobnega sovražnika in te pripelje v večno življenje.“ Ko se je vsem pričujočim zahvalil, pristavil je še značilne besede: „Sedaj pa umrjem, vdan v Božijo voljo.“ Ko ga ta sobotni dan sopet obiščeta kapelana, jima pravi: „Odpovedal se bom župniji, ker ne morem več delati.“ Gospoda mu prigovarjata: naj le vstraja v službi, saj sta pripravljena vse zanj storiti. To ga uveseli. A zavest mu že saboto vedno opešuje. Svetotrojično nedeljo, 10. junija, ga poseti osebni mu prijatelj ces. svetnik, župan Savnik. A ni mu bilo ob tej 9. uri zavesti. Ko pa pride kapelan Žvan po dokončani veliki sv. maši in ga prosi, če sme kaj moliti, odvrne: „Da, da!“ To so mu bile zadnje besede. Ob 5. popoldne ga obišče njega čestitelj gimnazijski ravnatelj Josip Hubad. Solze so došlecu stopile v oko, ker dekan ga je spoznal in mu stiskal roko. Vedno vstrajneje ga potem zapušča zavest, otok narašča, dokler mu ne zalije srca. Ponedeljek, 11. junija ob 1/2.5. je med molitvijo obeh kapelanov in svoje družine izdihnil svojega velikega in blagega duha. — Temu dodévljemo še: Sveto za-dušno mašo sedmega dne mu je ponedeljek, 25. junija, peval urednik tega lista, njega oži rojak. Bode naj umrlemu ta mili čin zahvala za vse njegove modre svete; za vso delalno njegovo ljubav; za vse tolažila polne ure, koje mu je usojeno bilo bivati v njegovi nenavadno ga oblažujoči bližini. — Došlo je tudi k temu opraviilu častno število 17 duhovnikov. — Mir njegovi neumrli duši!

*) Videl se je prav po navodilu eksercitatorja P. Noldina T. J.; ki je rekel: „Duhovnikom bodi vedno kako resno in korigirno opravilo.“